

HANDHAVING WAS JE SCHADUW

Handhaving was je schaduw

Marcus Roos

© 2015 M. Roos / Uitgeverij U2pi

Titel: Handhaving was je schaduw

Auteur: Marcus Roos

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag

Website uitgever: www.jouwboek.nl

ISBN: 978-90-8759-568-5

NUR: 402

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

1. INLEIDING

Veel boeken zijn er geschreven over het Drentse dorp Veenhuizen: **Het Siberië van het Noorden.**

Het dorp is bekend van zijn gevangnissen en bekend als de Kolonie van Weldadigheid. **Er was ook het Korps Gestichtswacht.**

Dit was belast met de bewaking en de beveiliging op velerlei aard en wijze en opgericht in de oorlog van 1940-1945, dit nadat de Koninklijke Marechaussee Veenhuizen had verlaten voor de uitvoering van andere taken in het land. Bij dit Korps begon mijn carrière voor de periode van 45 jaar in overheidsdienst. Een carrière die verbonden was met Je maintiendrai: Ik zal handhaven.

Met dit boek heb ik ook getracht om wat de basis was van mijn carrière bij de overheid, alsmede de wetenswaardigheden van een nu eveneens goed functionerende overheidsorganisatie te bewaren en te delen met anderen, gezien vanuit mijn ervaringen en belevingen.

INHOUD

1.	Inleiding	5
2.	De Medische keuring	9
3.	Dag van aankomst	12
4.	De kazerne	16
5.	De kennismaking	19
6.	De opleiding en de lessen	27
7.	De praktijk	35
8.	De ontvluchtingen	44
9.	Opstanden	58
10.	Opleiding Mobiele Eenheid	66
11.	Landelijke Bijzondere Bijstand Eenheid	91
12.	De opstanden en de gijzelingen	104
13.	Het cellengebouw (Rode pannen)	114
14.	R-Paviljoen in Nieuwersluis	128
15.	Engeland	138
16.	Landelijke Meldkamer	160
17.	Bureau Integriteit en Veiligheid	164
18.	Voorvallen en anekdotes	168
19.	Dienst Vervoer en Ondersteuning	176
20.	Foto's	183
21.	Slotwoord	187

AFKORTINGEN EN TERMEN

B.O.T.	: Bijzondere Ondersteuning Team.
Cdt	: Commandant.
Cellenbus	: Bus voor vervoer van gedetineerden en arrestanten.
H.K.	: Heckler en Koch naam van de wapenfabrikant.
L.B.B.	: Landelijke Bijzondere Bijstand.
ME	: Mobiele Eenheid.
MP5	: Type machinepistool.
Off.v.Just	: Officier van Justitie.
Peloton	: Groep personen.
Plv.Cdt	: Plaatsvervangende Commandant.
Red Dot	: Richtmiddel op een wapen, van wapen Machine Pistool (MP5)
Walther P5	: Type en naam pistool.
Weybly and Scott	: Naam en type revolver.

2. DE MEDISCHE KEURING

Als Militair van de vierde Divisie, 3^e bataljon, 4^e peloton en net terug uit Duitsland, meldde ik mij op 10 december 1965 bij de Commandant van het Korps Gestichtswacht te Veenhuizen voor de medische keuring voor de functie van Gestichtswachter.

Een paar weken eerder had mijn moeder van een achterbuurvrouw gehoord dat men in Veenhuizen goede gezonde jongens zocht voor de bewaking van gevangenen.

Mijn moeder, begaan met het lot van de oudste van haar twee jongens, was van mening dat dit echt iets voor mij was.

Je was namelijk dan niet alleen verzekerd van een goede baan, maar je werkte ook nog bij de overheid (Justitie) en dat betekende dat je van “het wieg tot het graf” verzorgd was voor je toekomst.

Wat kon een moeder dan meer wensen, mijn vader toch al een beetje militaristisch ingesteld, was het dan ook volledig met zijn vrouw eens.

En zo gebeurde het dus, nadat mij militair verlof was verleend, ik op 10 december 1965 mij meldde op het bureau van de Commandant van Het Korps Gestichtswacht aan de Hospitaallaan te Veenhuizen.

Daar ik solliciteerde bij een geüniformeerd Korps, leek het mij raadzaam om alle militaire plichtplegingen hier ook maar ten tonele te voeren.

Bij binnenkomst in de werkkamer van de Commandant, hij zat achter een enorm eikenhouten bureau, sprong ik stram in de houding, dat wil zeggen hakken van de schoenen tegen elkaar, gestrekte handen langs de broekspijpen, waarbij de duimen op de naad van de broek, en groette volgens militaire wijze. De rechterhand horizontaal brengen naar je rechterwenkbrauw en wel op dusdanige wijze dat de uiteinde van je vingers de rand van je baret raakten.

De Commandant was enigszins beduusd van deze militaire groet, want hij spong onmiddellijk recht achter zijn bureau en groette mij op dezelfde wijze terug, alleen kon hij zijn pet niet vinden; deze lag op de kast achter hem zag ik.

Na deze plichtpleging zei hij tegen mij: “Ga zitten”.

Na plaats te hebben genomen viel het mij op dat deze Commandant behoorlijk, laten we zeggen, “gezet” was.

Mijn militaire Commandanten waren allen stuk voor stuk sportief ingestelde personen, maar deze maakte direct al op mij een gemoedelijke indruk wat bevestigd werd toen hij zei: “Jongen, jij als militair kan hier een gouden toekomst krijgen. Mensen zoals jij kunnen we wel gebruiken”. Hij wees hierbij naar mijn militaire insignes en overige medailles die ik op mijn battledress droeg.

Na nog wat gepraat te hebben over mijn werk als militair en over de gang van zaken bij ZIJN Korps moest ik nog wel even naar de dokter voor een medische keuring.

Na afscheid te hebben genomen (op militaire wijze) van deze Commandant, ben ik lopende gegaan naar het ongeveer 200

meter verderop gelegen Hospitaal.

Na aangebeld te hebben werd de deur geopend door, naar later bleek, een verpleger. Ik begreep van deze verpleger, dat in dit hospitaal ook gevangenen werden verpleegd, dus vandaar dat de deur op slot zat.

De hal was belegd met zwart / wit tegels, het plafond was hoog en wit geschilderd, evenzo de muren... het rook er naar één of ander schoonmaakmiddel, volgens mij lysol.

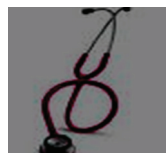
Ik moest maar even op de bank plaatsnemen, zei hij en wees naar een houten bankje dat in de hal naast een deur stond. De dokter roept je wel.

Na een tijdje werd ik dan ook geroepen door een man die een lange witte jas droeg en zich voorstelde als dokter Van der Weg.

“Zo” zei hij, “jij wilt dus gestichtswachter worden” en keek me van boven tot beneden aan. Hij vervolgde: “Je ziet er gezond uit, maar voor de zekerheid moet ik je even onderzoeken. Kleed je maar even uit,” en hij wees naar een wit scherm dat in een hoek stond. Ik begreep dat ik me daarachter moest ontkleden.

Na dit te hebben gedaan en achter het scherm vandaan te zijn gestapt, kwam de dokter naar me toe, luisterde even met een stethoscoop naar mijn adem... diep zuchten, adem even inhouden, ja adem maar weer etc.

Even op één been staan... vinger naar het puntje van je neus brengen en... goedgekeurd!

3. DAG VAN AANKOMST

Thuis was men blij dat ik goedgekeurd was: zo, die - ik dus - was binnen... geen zorgen meer om die jongen dat hij geen baan zou krijgen na zijn militaire loopbaan bij de verbindingdienst.

Mijn vader zag het wel zitten, je kwam tenslotte bij de overheid en ook nog bij een geüniformeerd Korps.

Op 1 februari 1966 reisde ik af naar Veenhuizen, bepaakt en bezakt met van alles en nog wat. Je kon nooit weten, zei mijn moeder.

Met de bus van Hoogezand naar Groningen en van daar naar Assen om hier vervolgens de ESA-bus te nemen naar Haulerwijk, want die bus ging via Veenhuizen en zou daar aankomen om 10.30 uur.

Ik stapte - aangekomen in Veenhuizen - op aanwijzing van de chauffeur ter hoogte van de Generaal van den Boschweg uit de bus. Het was bitter koud, de stuifsnieuw joeg door de harde oostenwind over de kale akkers en weilanden.

Ik keek om me heen, niemand te zien. Ik begon net te lopen in de richting van de Generaal van den Boschweg, toen iemand mij tegemoet kwam fietsen.

De manspersoon was gekleed in een zwart uniform, had rijlaarzen aan en een lange zwarte jas die tot over zijn laarzen viel. Tevens droeg hij een koppel met hieraan een riem die schuin over zijn schouder liep. Rechts droeg hij een revolver met hieraan een koord dat onder de kraag van zijn jas liep.

“Jij moet bij de Gestichtswacht zijn”, zei hij.

Ik bevestigde dit en stak mijn hand uit om me voor te stellen, maar de man draaide zich om en met zijn fiets aan de hand riep hij: “Meekomen”.

De toon was gezet.

Gedurende lange tijd en al lopende over de weg was het stil, geen van beiden zei een woord, de wind was te horen maar verder niets.

Eindelijk zei de man: “Ik ben Joop en breng je naar onze kazerne. Hier zal een Brigadier je de regels wel vertellen”.

“Oké”, zei ik, “Ik ben Max Roos” en al naast hem lopende zag ik dat we een gracht naderden. We gingen links om en volgden de gracht voor enkele meters om vervolgens rechtsom te gaan.

Aan de andere kant van de gracht stond een gebouw waarvan de ramen voorzien waren van tralies, dit moest één van de gevangenen zijn dacht ik.

Na enige ogenblikken kwamen we aan bij de kazerne. Dit bleek juist te zijn, want mijn “begeleider” zei, terwijl hij een tegelpad opliep: “We zijn er”.

“Dit is het”, met de nadruk op HET, “ik zal je even naar de Brigadier van dienst brengen.”

We liepen door een deur die geopend werd door een ander geüniformeerd persoon en kwamen in een hal. Ik zag dat er een trap naar boven liep. De etage rondom was voorzien van een stalen railing.

Mijn “begeleider” klopte op een deur en na een “Ja” van iemand die in het bureau was, liep hij naar binnen.

Omdat hij de deur niet sloot, hoorde ik hem zeggen: “Ik heb die persoon van de bus gehaald en hij staat in de hal”.

Na enige tijd kwam er een gezet persoon naar me toe. Zijn grijze haar was aan de voorkant voorzien van een mooie golvende krul, stak zijn uitgestoken hand naar me toe en zei: “Ik ben Brigadier Luiting”.

De rang van Brigadier was te zien aan de vier strepen die op beide mouwen van zijn uniformjas zaten.

De man kwam plezierig op me over en nadat ik me aan hem had voorgesteld zei hij: “Kom, ik laat je even zien waar je slaapt en waar je kledingkast staat”.

We liepen naar de andere kant van de hal en na het passeren van een glazen deur gingen we linksaf en kwamen in een lange gang.

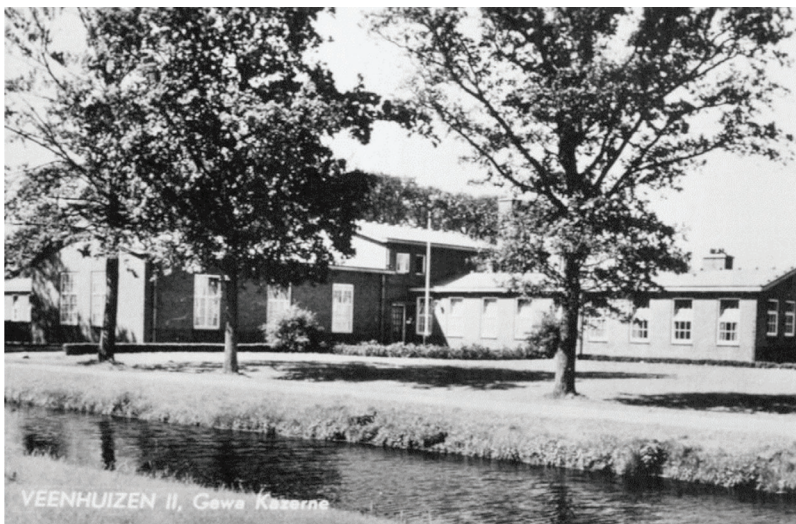
Na enkele deuren te zijn gepasseerd opende de Brigadier er één. We kwamen in een klein halletje waar drie deuren op uitkwamen. De Brigadier opende de linkerdeur en ik zag dat we in een soort zaaltje waren. Hier stonden 10 bedden, 10 kasten en 10 stoelen - aan iedere kant van de lange muur van de zaal 5 van ieder.

“Dit zijn jouw bed en kast”, zei de Brigadier en wees naar een leeg bed aan de linkerkant van de zaal. “Je kunt je kast inruimen en je bed opmaken. Als je klaar bent, ga dan maar in de kantine zitten, de rest wordt je later wel verteld”.

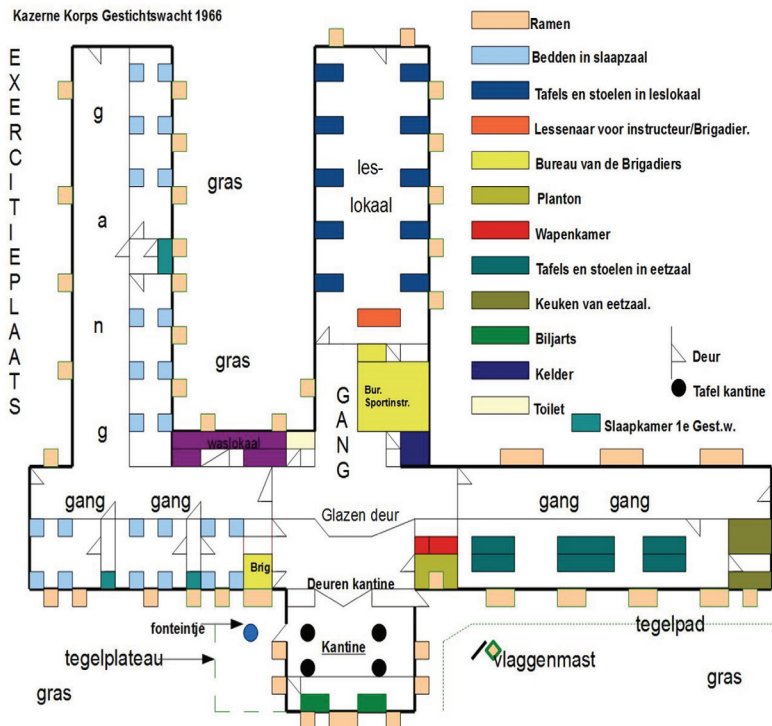
Hierop vertrok hij en sloot de deur met een klap.

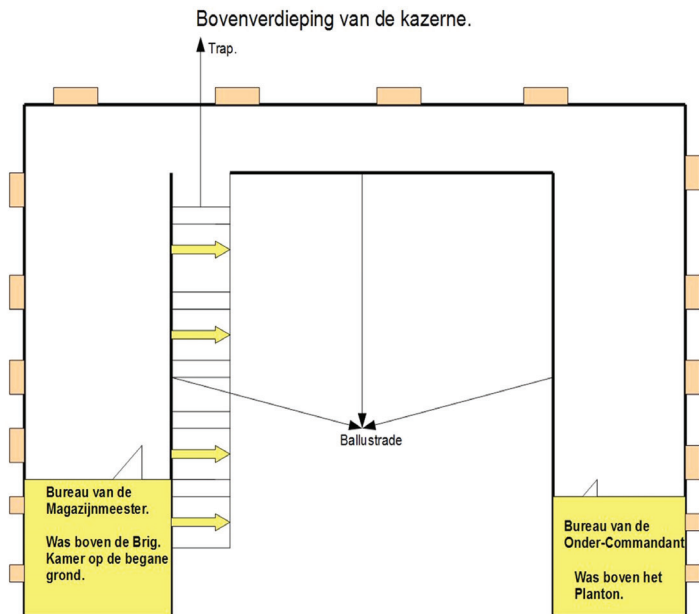
Ik stond wat onwennig om me heen te kijken. Wie waren die anderen die hier sliepen, zouden ze me accepteren, waren het ook mannen uit deze streek. Al met al voelde ik me van God en iedereen verlaten, waar was de vertrouwde omgeving van de kazerne in Militaire Dienst.

4. DE KAZERNE TE VEENHUIZEN

Kazerne Korps Gestichtswacht 1966

5. DE KENNISMAKING

Nadat ik mijn kleren in de kast had gelegd en mijn bed had opgemaakt liep ik dezelfde weg weer terug naar de hal. Hier aangekomen zag ik dat de kantinedeuren openstonden. Het waren twee grote, naar elkaar toedraaiende deuren, die je openduwde om in de kantine te kunnen komen.

Ik ging in een stoel zitten en pakte een op een ronde tafel liggende krant en begon hierin te bladeren en te lezen. Op de klok kijkende die boven de kantinedeuren hing, zag ik dat het al bijna twaalf uur was.

Na enige tijd zag ik meerdere geüniformeerde mannen aan komen lopen. Sommigen hadden een fiets aan de hand, anderen niet. Allen waren gelijk gekleed. Hetzelfde uniform als degene die me van de bus had opgehaald. Een zwarte rijbroek die voorzien was van een smalle, groene bies, een uniformjas met een groen koord aan de linkerzijde en men droeg zwarte laarzen. Sommigen hadden riempjes om de hakken van hun laarzen, waaraan men "sporen" kon bevestigen en verder droegen ze een zwarte (coll)trui, doch allen waren wel gewapend met een revolver.

Webley and Scott-revolver. Kaliber: .455.

9 mm.

Later is deze revolver vervangen door de Walther PP. Kaliber 7.65 mm en veel later door de Walther P5. Kaliber